

๒
๓๓๕

ประสมบทน์ ไหรีประสมวง

เรื่องรามเกียรติ์ และ เรื่องอิเหนา

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นหลวง สมรรัตนศิริเชษฐ
กรมเลขาจารชลภากาศ

โปรดพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ โสภณพิพรรฒธนากร

ประชุมบทมหิรีประสมวง

(คอนเสิร์ต)

เรื่องรามเกียรติ์ แล เรื่องอิเหนา

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสมรรัตนศิริเชษฐ

โปรดให้พิมพ์เมื่อบจุฬ พ.ศ. ๒๔๖๕

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

จิří ที่มายุโก โหตุ อโรโค นิรุปรุททโว,

สุจี นิรามโย โหตุ วุฑุฒิ เต โหตุ สพพทา.

ขอจงเป็นผู้มีอายุยืนนาน ไม่มีโรค ปราศจาก
อุบัติเหตุร้าย เป็นผู้มีความสุขสำราญ ปราศจากทุกข์
ขอความเจริญ จงมีแก่ท่าน ทุกเมื่อเทอญ.

สโมสรสงฆ

สารบัญ

บทเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนางลอย	หน้า	๓
บทเรื่องรามเกียรติ์ ตอนครุฑาคนาค	”	๗
บทเรื่องรามเกียรติ์ ตอนครุฑพรมมาศ	”	๓๘
บทเรื่องอิเหนา ตอนยวงสว่าง	”	๒๕

บทมโหรีร้องประโลมวง

(คอนเสิต)

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วดีวงศ์ ทรงเรียบเรียง
สำหรับงานรับแขกเมือง เมื่อรัชกาลที่ ๕

บทร้องมโหรีเรื่องรามเกียรติ์ตอนนางลอย

บทที่ ๑ ร้องเพลงยานี รัปพิณพาทย์

๑ เมื่อนั้น องค์ท้าวทศกัณฐ์รักษา แลเห็น
เขญกายแปลงกายา ได้้อย่างนางสีดาไม่คลาศคลาย
แย้มยิ้มพรมกัณฐ์พิศพิศ แม้นหลานตักคักสม
อารมณ์หมาย เมืองมารจะเป็นคู่ขสนุสขาย เจ้าเร่ง
ผันผายไปให้ทันการ ฯ ๕ คำ ฯ

บทที่ ๒ ร้องเพลงเชิดฉิ่ง

๑ บัดนั้น เขญกายรับราชบรรหาร ออกจากปราสาท
วิเศษชวาลย์ เหาะข้ามชลธารผ่านมา ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๓ ร้องเพลงแจกต้อยหม้อ

๑ ครนถงเหมคิรนขรรพต เลือนลตลงจากฟาก
 เวหา หยคยนอยยงผงคกงคา กติยาจำแลงแปลง
 อินทรีย์ ๑ ๒ คำ ๑

บทที่ ๔ ร้องเพลงโล้

๑ เหมอนรูปทรงองคัสทาวิลาวรรณ ผิวพรรณนวล
 ลของผ่องศรี ทำตaylorไปโนวาริ จนใกล้ที่พระราม
 สรงคกงคา ๑ ๒ คำ ๑

บทที่ ๕ ร้องเพลงซ้ำ

๑ เมื่อนั้น พระตรีภพลยโลกนาถา ขรรคมัตน
 จากที่ศรีไสยา พอเวลาล่วงสามยามปลาย เสนาะ
 เสียงสำเนียงนกการะเวก ออกจากเมฆแซ่ซ้องร้อง
 ถวาย ไก่ขันแจวเจอยเฉื่อยช่าย มยุเรศรีร้องร้ายบน
 ปลายไม้ ๑ ๔ คำ ๑

บทที่ ๖ ร้องเพลงห่ม

๑ เผยพระแกลแลศดาวเคอน เห็นคล้อยเคลือน
 เลอนล้วยเหลียมไคล แสงทองส่องฟ้านภาไคย จวนจะ
 ไกลไซ้ระวีวรรณ ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๗ ร้องเพลงร้าย

๑ ึงกำรัสศรีชวอนอนชา ลงจากพลับพลาผายผัน
 พร้อมพวกกระบนัน จรจรดไปยังผงนที ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๘ ร้องเพลงซ้ำ

๑ งามเอียงามสรรพ งามกระบวนคังคัยแฉววิถ
 สองกระษัตริย์เสด็จจรลี ไปสงรวารีเล่นเย็นเย็น ถึง
 หลามตามเสด็จเห็น เช่นหมวกเป็นหมักน่าชม ย่าง
 หวหาบ่างเกาหิว ย่างจียเล่นเล่นนิ้วแล้วเค็ดคม ย่าง
 โดกโล่ชันไม้ห่ม ย่างโดกบ่างล้มละเลิงใจ นายหมวก
 คนหนึ่งจงร้องห้าม ว่าอย่าชมชามชกชนไป ว่าแล้วพา
 กันไคล ตามเสด็จไปยังผงนที ฯ ออกเพลงเร็วแล้วลา ฯ

บทที่ ๕ ร้องเพลงตลุ่มโปง

๑ ครันถึงพระจึงเห็นรูปแปลง ทกลายแก่งเป็น
 สีดามารศรี ตกพระไทยไม่เป็นสมพระที เข้าอุ้มองค์
 เทวีรำไคกา ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๑๐ ร้องเพลงโอบี

๑ โอ้ โอ้อนิชาลิกาเอ๋ย ไฉนเลยมาม้วยสังขาร
 เสียแรงพยายามตามมา จนถึงฝั่งมหาสาคร หวังจะ
 ฆ่าโคตรวงศ์พงศ์ยักษ เพราะความรักความเสียกาย
 ลายสมร ยังมีทันทำการราญรอน มาม้วยมรณ
 มรณนำปรานี เจ้าพี่เอ๋ยอุส่าห์พาซากศพ มาให้
 พยผวรักเมื่อเป็นผี รำพลางทางทรงโคกโคก กังขิว
 พระนารายณ์จะวายปราน ๑ ๖ คำ ฯ โอด

บทที่ ๑๑ ร้องเพลงตัดก้อ

๑ เหวยเหวยลูกพระพายไปเฝ้าเมือง ทศกัณฑ์
 แค้นเคืองจึงหักหาญ ชำนางทิ้งน้ำทำประจาน โทษ
 เจ้าจะประมาณสักเพียงไร ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๑๒ ร้องเพลงจันทน์ขลุ่ยอ่อน

๑ บัดนี้ วายบุตรคิดแล้วเฉลยไข ถ้านางม้วย
 ด้วขำบาทนั้ไซ่ ขาดแผ่นดิน้อยใหญ่คงมีมา หนึ่ง
 ลงกาอยู่ใต้ที่ประทับ ศพฤจะทวนกลีบขนมาหา รูป
 นทรายจะเปล่งมา ข้าขอช้เศสุทรเผาไฟลอง ๆ ๔ คำ ๆ

บทที่ ๑๓ ร้องเพลงกล่อมพญา

๑ เมื่อนั้น พระหริวงศ์ทรงพงเห็นถุกตอง รัชสัง
 ให้คักไม้มาทำยกอง เชิงตะกอนทำลำรองเสร์จทันใด ๆ
 ๒ คำ ๆ

บทที่ ๑๔ ร้องเพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน

๑ ยกศพนวางเชิงตะกอน เขาพนรองกองชัน
 สุ่มใส่ ขุนน้ำมันยางคลุกซุกเข้าไป จุดไฟแล้วก็ล้อม
 อยู่พร้อมกัน ๆ ๒ คำ ๆ

บทที่ ๑๕ ร้องเพลงแขกประเทศ

๑ บัคนั้น เขญูกายข่มว่าจะอาสัญ ร้อนแรงท้วย
แสงเพลิงนั้น ก็เหาะตามเปลวควนขันทันที ๑ ๒ คำ ๑

บทที่ ๑๖ ร้องเพลงเข็ดนอก

๑ บัคนั้น ลูกลมมองเขมนเห็นยกษิ กรวโกวธ
โศคตามข้ามอดคัก ขนกระบี่เหาะไล่ไขว่คว่า สกคักกัน
ทันนางกลางไพยม เข้าจู่โจมจับเย็นไม่เช่นฆ่า แล้ว
เหาะตรงลงยังพลธา พามาเฝ้าพระทริวิรัช ๑ ๔ คำ ๑
เดียว เข็ดนอกแล้วออกเดียว

บทมโหรีเรื่องรามเกียรติ์

ตอนอินทรชิตแผลงศรนาศบาศ

บทที่ ๑ ร้องซ้ำ

๑ เมื่อนั้น พระจักรกฤษณ์ฤทธิรงค์เรืองศรี เสด็จ
ออกพลับพลาหน้าศิริ พระจักรีตรีศัประภาสราชการ ฯ
๒ คำ ฯ

บทที่ ๒ ร้องห่ม

๑ พอเสียงโห่โกลาตึงฟ้าดิน เคยสำคัญข้าศึก
ชักหาญ จึงตรัสถามโหราปริชาชาญ เสียงสท้าน
ทัพใหญ่ใครยกมา ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๓ ร้องกระบิลลา

๑ บัดนั้น พิเภกบังคมก้มเกษา จึงนบขัยขาม
สามตา แล้ววนทาทูลพระหรรษษ์ ซึ่งเป็นจอม
จตุรงค์มาสงคราม ทรงนามอินทรชิตสิทธิศักดิ์ เป็น

เอกองค์โอรสทศกัศวรรค์ อาสาพระยาขัณฑ์ยกมา ฯ
 ๔ คำ ฯ

บทที่ ๔ ร้องกระบอกทอง

๐ เมื่อนั้น พระศรีภพลอยโลกนาถ พังทูลแถลง
 แจ้งกิจจา จึงสั่งพระอนชายาใจ เจ้าพยกพหลพลนิกร
 ไปราญรอนผลาญยักษ์ให้ตกไซยะ แล้วตรัสสั่งสุครีพ
 พงรีบไป เกณฑ์พหลพลไกรในบัดนี้ ฯ ๔ คำ ฯ

บทที่ ๕ ร้องปฐม

๐ บัดนั้น สุครีพรีบสั่งไล่เกษิ์ คลานคล้อยถอย
 ออกมาทันที อังมีเกณฑ์พลรณรงค์ ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๖ ร้องมอญโยนดาบ

๐ เมื่อนั้น พระลักษมณ์ชนชมสมประสงค์ ขอพร
 ลาพระหริวงค์ ลีลามาสรงคงคา ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๗ ร้องกราวนอก

๐ ขนทรงรถแก้วสรกาญจน์ ทวยหาญกรายงาม
สามท่า ทหารถึงยิงขลุ่ยสัญญา ไคลคลาเคลือนพหล
พลนิกาย ๗ ๒ คำ ๗

บทที่ ๘ ร้องตุงตง

๐ รถเอยราชรถทรง งอนระหงระเหิดเหิดฉาย
พระที่นั่งขลุ่ยลงแก้วแพรวพราย แทนท่ายบษบก
กระหนกเกริน เทียมอศักราชผาดผยของ ตั้งจะล่อง
ลอยฟ้าเวหาเหิน ริงน่าน้ำพหลพลเคิน ช้ำมเนิน
มุงหน้ามาตรง ๗ ๔ คำ ๗

บทที่ ๙ ร้องพม่า

๐ ครนดงเห็นทพนขหมัน คังคินคาษาในไพรระหง
จึงให้หยุดพลนิกายอยู่ชายคง แล้วโยกธงสำคัญ
ทันใด ๗ ๒ คำ ๗

บทที่ ๑๐ ร้องสร้อยสนตัด

๑ เมื่อนั้น อินทรชิตคิดหักทัพใหญ่ จึงตรัสสั่ง
เมหาเสนาใน ให้เร่งไพร่ประดาเข้ารวี ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๑๑ ร้องสุโขไทย

๑ บัดนั้น พวกพลสุรศักดิ์ยกยี่ ต่างลำแดงแดง
อิทธิฤทธิ์ เข้าต่อสู้รบจับประจัน ฯ ๒ คำ ฯ

๒ บัดนั้น พวกกระบี่เรียวแรงแข็งขัน ซึ่งอาวุธ
บุกแย่งแทงฟัน พลกุ่มภณต์แตกตายกระหายไป ฯ
๒ คำ ฯ

บทที่ ๑๒ ร้องสาธิตา

๑ บัดนั้น สองเสนามารทหารใหญ่ เห็นพลแตก
ยับทั้งทัพไชย ยิ่งพิโรธโกรธใจดังไฟฟอน เข้ารุกไล่
พวกพหลพลกระบี่ อสุรตัวรุดไม่หยดหย่อน ฟาดด้วย
ศาสตราทหาร วานรย่นย่อไม่ต่อสู้ ฯ ๔ คำ ฯ

๒ บัดนั้น สรวเสณสรุการกระบี่ศรี ต่างสำแดง
 แผลงอิทธิฤทธิ์ เขารบสองอสูรคีตาทานทาน ว่องไวได้ทำ
 เข้าธาโถม โจนกระโจมจับยกษหัทธาณ ชนเหยียบ
 ยันพ่นพ่นรอนราวญ สองมารม้วยมิตด้วยฤทธิ ฯ
 & คำ ฯ

บทที่ ๑๓ ร่องชาติ

๑ เมื่อนั้น ไอรสทศภักตร์ยกษี เห็นอสูรสองนาย
 วายชีวี อสูรพิโรธโกรธโกรธา กวักแกว่งศรีลิตฤทธิ
 รงค์ โจนลงจากราชรัถา ไล่ตีมานรสถอันมา ถึงนำ
 รถทรงองค์พระลักษณ ฯ & คำ ฯ

บทที่ ๑๔ ร่องนาคราช

๑ เมื่อนั้น น้องพระหริวงค์ทรงคักกั แลเห็น
 ไอรสทศภักตร์ หาญหักค้ำพล่นมา จึงจับศรีลิต
 ฤทธิรงค์ เสก้ลงจากราชรัถา รบรบักข์ของค้อสุรา
 หันเหียนเปลี่ยนท่ารวี ฯ & คำ ฯ

บทที่ ๑๓ ร้องกราวรำ

๑ เป็นนาครักมีภพระลักษณกษยพลลึง ลมกลึง
 เกลือนกลาคไม่หวาดไหว หมุ่มกษโยธิตใจ ร้องเย้ย
 เฉยโยโยทั้งไพร่นาย ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๑๔ ร้องตลุง

๑ พอแลเห็นพิเภกโหราจารย์ ขนมารกาลเคียด
 หนหัน กระทบบาทกราดเกรียวเคียวพิน แก่งคั่นศร
 ไชยเข้าไล่ตี ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๑๕ ร้องตวงพระธาตุ

๑ พอพิเภกหนชุกบุกเข้าป่า ไต่เวลาตวันรอนอ่อน
 แสงศรี จึงตรัสกับพหลพลโยธิต จะกลับหลังยังบุรีคูทิต
 มั่น พระลักษณกษยพลกระบัตตองศร พิศมคังชาย
 ม้วยมรณเป็นแม่นมั่น สั่งเสด็จเสด็จขจรธสุวรรณ เลิก
 พหลพลชนธเข้าลงกา ฯ ๕ คำ ฯ

บทที่ ๒๐ ร้องหน้เสื่อ

๑ เมื่อนั้น น้องท้าวทศภักตร์ยักษา เลี้ยวรถคดคด
 คั่นอริญา ตรงไปพลับพลาพานวัน ๆ ๒ คำ ๆ

๒ ครั้นถึงจงประนตบทยงส์ องค์พระทรวงศรี
 สวรรค์ แล้วเล่าความตามซึ่งไต่รบกัน จำพรรณทูล
 พลางทางโคกกา ๆ ๒ คำ ๆ

บทที่ ๒๑ ร้องทยอยญวน

๑ เมื่อนั้น พระรามพึงคงจะกินสันสังขาร จีบ
 พระแสงศรครวฉลา นิลนนท์นำหน้าคลาไคล เกิน
 วกเวียนวงหลงทรบ เลี้ยวตระหลบมาทางข้างทิศใต้
 ให้มีคมมีคมวมลเป็นพันไป จะล้ำคัญอันใดก็ไม่มี ๆ
 ๕ คำ ๆ

บทที่ ๒๒ ร้องเช็ดนึ่ง

๑ พระพิโรธแล้วงทอตกถัน จีบจันทวาทิตยเรองศรี
 ขนศรกรก่งด้วยฤทธิ พระจักร์เลียงพลางทางแผลง
 ไป ๆ ๒ คำ ๆ

บทที่ ๒๓ ร้องกบเต็น

๑ เป็นดาวดวงเดือนหงายฉายแสง แจ่มแจ้งแนว
 ทางสว่างไสว เห็นนาครวิตรพลสกลไกร ยิ่งอาวรณ์
 ร้อนฤไทยไคลคลา หาพระน้องที่ตองนาคชาติ พอ
 เหลือยเห็นองค์พระนารายณ์นิษฐาน เสด็จเกินเข้าชิต
 พิศภักตรา วาขวิญญาชของคลังไคก็ ฯ ๕ คำ ฯ

บทที่ ๒๔ ร้องเหรา

๑ ครั้นค่อยล้างโคลกคัลยงขัญชา ถามพระข
 พิภกยักษ ซึ่งพระน้องกับพลผลกระบี่ เป็นกระ
 แล้วจะแก้ประการใด ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๒๕ ร้องตุ๊กกะตา

๑ ยักนั้น พิภกทลแจ่งแฉลงไซ พระอนุชาวานร
 พลไกร สลขไปด้วยฤทธิพิศม่นาคี จงทรงแฉลง
 แสงครเป็นครธราช ให้สังหารนาคชาติยักษิ พระอนุช
 กจะพนคนชว กยกระบรพลสกลไกร ฯ ๕ คำ ฯ

บทที่ ๒๖ ร้องเช็ดน้ำ

๐ เมื่อนั้น พระอวตารผ่านภพสยไทมย พงทล
ถูกต้องทำนองใน เลี้ยงพระแสงแสงไปด้วยฤทธิ ๗
๒ คำ ๗

บทที่ ๒๗ ร้องแผละ

๐ เป็นสขวรรณบินมาบนอากาศ เข้าโฉบฉายนาค
ขาดคาลาศจากที่ ผุดกระซางลากจิกขบิกขบี่ จนนาคี
สูญสิ้นแล้วบินไป ๗ ๒ คำ ๗

บทที่ ๒๘ ร้องลมพัดชายเขา

๐ เมื่อนั้น พระลักษมณ์ศรีไส ทั้งกระบวรพล
สกลไกร ก็พบนั่นได้สมประที ลุกขึ้นบังคมชมพระฤทธิ
ไม่ม้วยมอครอกชีวิตรเพราะศรีศรี จะชอรองขาทาผ่าอุล
กว่าชีวิตจะม้วยไปด้วยกัน ๗ ๕ คำ ๗

บทที่ ๒๕ รื่องสารถิ

๑) เมื่อนั้น พระจักรพรรดิเปรมเกษมสันต์ จึงชวน
 พระอนุชาจรวัด มาชนทรงรถสุวรรณทันโต สั่งให้เลิก
 โยธาพลากร วานรให้ลั่นหวั่นไหว คลายคัลรพลสกล
 ไกร กลับไปพลัษพลาพนาถิ ๆ & คำ ๆ

บทมโหรีเรื่องรามเกียรติ์
ตอนอินทรีชิตแผลงศรพรหมาศ

บทที่ ๑ ร้องมอญรำดาบ

๑ ครั้นถึงโรงราชพิธี กาลสุรัสวดีบังคมไหว้ ทูล
ว่าพระองค์ทรงไชย ให้มาทูลข่าวข้ายจามิตร แสง
ชาติศย์ฤทธิรอนมั่งกรกรรัฐ ไปโรมรันเสียดพิศัยจิตร
ขอให้พระองค์ทรงฤทธิ ไปเช่นข้ายจามิตรให้มรณา ฯ
๔ คำ ฯ

บทที่ ๒ ร้องรอร่ายสับไทย

๑ เมื่อนั้น อินทรีชิตลิตีศักดิ์ยักษา ได้ยินขอก
ออกความอัปรา โกรธาล้มเนตรเห็นเสน่ ลูกชนกระตบ
บาทหวาดไหว เหม่ไต่กาลสุรยักษี มาพูดให้เป็นลาง
กลางพิธี ชวิตรมั่งถึงที่จะบรรโถย หากคินิตเคี้ยว
ว่าร้ายสั่ง จึงหยุดยั้งยกโทษไยรดให้ ว่าปลางทางทรง
ศรไชย คลาไคลออกจากโรงพิธี ฯ ๖ คำ ฯ

บทที่ ๓ ร้องข้างประธานา

๑ จิงตรัสสั่งรทการชาญกำแหง จะเปลี่ยนแปลง
 ภายุกเป็นโกสัย ให้การณราชอสูร แปลงอินทรีย์เป็น
 คชาเขาวรรณ อันโยธาทั้งหลายให้กลายเป็น เทเวศร์
 รัสรวางค่างสวรรค ให้สำหรับชัยวาระบำบรพ
 เร่งเตรียมไว้ให้ทันฤกษ์ดี ๆ ๔ คำ ๆ

บทที่ ๔ ร้องฝรั่งเร็ว

๑ บัดนั้น รทการประนคยทศรี ออกมาเกณฑ์
 กนทันที คอยเสด็จมรณรงค์ ๆ ๒ คำ ๆ

บทที่ ๕ ร้องตระแปลง

๑ เมื่อนั้น อินทรชิตชื่นชมสมประสงค์ จิงชนบน
 แทนสุวรรณบรรจง จำแลงแปลงองค์อสูรา ๆ ๒ คำ ๆ

บทที่ ๖ ร้องชมตลาด

๑ เป็นโกสัยทรงเครื่องเรืองอร่าม ล้วนแก้วแก้ว
 วาววามเวหา จับพระแสงพรหมาศยาตรา เสด็จมา
 เกยสุวรรณทันใด ๆ ๒ คำ ๆ

บทที่ ๓ ร้องกราวนอก

๑ ขันทรงคอกชาเอราวรรณ ทหารแท้ให้สนั่น
 ห้วนไหว ขยายยกโยธาคลาไคล ลอยกว้างมาใน
 โขยมมัล ๑ ๒ คำ ๑

บทที่ ๔ ร้องกลองโยน

๑ ช้างเอ่ยช้างนิมิตร เหมือนไม้ผืนช้างมีขมวาน
 เรืองแรงแห่งหาญ ช้างคักสู้รู้ท่วงที ผูกเครื่องเรือ
 ทองทอ กระวีลทองหล่อทอแสงศรี ห้อยหว่าจามรี
 ปกตระพองทองพรรณราย เครื่องสูงเรียงสามแถว
 ลายกายแก้วแสงแพรวพราว อภิรมสับขมสาย ช้างแทรก
 อยู่เป็นคี่เคียง กลองชนะประโคมครก มโหรีทัก
 กกกองเสียง แตรสังข์สังสำเนียง นางจำเรียงเคียง
 ช้างทรง ลาวสร้างค่านางรำพอน ตั้งกินรแน่นนวลหง
 นกสีทอฤทธิ์รงค์ ถอทวนธงลิวลอยมา ๑ ๓๐ คำ ๑

บทที่ ๙ ร้องเพลงกระบอก

๑ ครันถงท^๕ประจัน^๕ยาน^๕ราญ^๕รอน เห็นวาน^๕รณ^๕นัย^๕แสน
 แน่นหนา ก^๕ย^๕ท^๕ง^๕อ^๕ค^๕พระ^๕ล^๕ก^๕ษ^๕ณ^๕ท^๕ร^๕ง^๕ค^๕ก^๕กา ย^๕น^๕ร^๕ถ^๕
 รัตน^๕า^๕อ^๕ย^๕ก^๕ล^๕าง^๕พล จึง^๕ให้^๕ห^๕ย^๕ค^๕ข^๕าง^๕ท^๕ร^๕ง^๕อ^๕ง^๕อา^๕ ล^๕อ^๕ย^๕
 เล^๕อ^๕น^๕เก^๕ล^๕อ^๕น^๕ก^๕ลา^๕ค^๕ก^๕ล^๕าง^๕เว^๕ห^๕น ให้^๕ก^๕ุ^๕ม^๕ภ^๕ณ^๕ท^๕ข^๕ัน^๕ค^๕าล
 จำ^๕แล^๕ง^๕ค^๕น ไ^๕่^๕ก^๕ล^๕ข^๕ัย^๕ร^๕ำ^๕ระ^๕บ^๕ำ^๕บ^๕ร^๕ร^๕พ^๕ ๑ & คำ ๑

บทที่ ๑๐ ร้องแขกอะหวัง

๑ บ^๕ั^๕ค^๕น^๕ัน^๕ ร^๕ุ^๕ป^๕นิ^๕ม^๕ิ^๕ท^๕ร^๕ุ^๕ท^๕ธิ^๕ร^๕เ^๕ง^๕ข^๕ง^๕ข^๕ัน^๕ ส^๕ำ^๕ว^๕ส^๕ร^๕ำ^๕ง^๕ค^๕
 น^๕ำ^๕ง^๕พ^๕ำ^๕เท^๕ว^๕ณ^๕ุ^๕ บ^๕ั^๕ง^๕ค^๕ม^๕ค^๕ิล^๕ค^๕ำ^๕ัน^๕บ^๕ร^๕ิ^๕ข^๕ย^๕ณ^๕ุ^๕ชา ๑ ๒ คำ ๑

บทที่ ๑๑ ร้องสร้อยสนตัด

๑ ค^๕ำ^๕ง^๕จ^๕ิ^๕บ^๕ระ^๕บ^๕ำ^๕ร^๕ำ^๕พ^๕็^๕อน ท^๕อ^๕ค^๕ร^๕ร^๕ก^๕ร^๕ิ^๕ค^๕ร^๕ำ^๕ย^๕ช^๕ำ^๕ย^๕ช^๕ว^๕
 ร^๕ำ^๕ย^๕ร^๕ี^๕ง^๕ค^๕ี^๕ข^๕ง^๕ค^๕ม^๕ป^๕ระ^๕ส^๕ม^๕ค^๕า เล^๕ย^๕ว^๕ไ^๕่^๕ไ^๕ว^๕ว^๕ค^๕ว^๕ำ^๕เป^๕น^๕ท^๕ำ^๕ท^๕ำ^๕
 ช^๕อ^๕น^๕จ^๕ิ^๕ห^๕วะ^๕ป^๕ระ^๕เท^๕ำ^๕ค^๕ล^๕ำ^๕ค^๕ล^๕อ^๕ง เล^๕ย^๕ว^๕ล^๕อ^๕ค^๕ส^๕อ^๕ค^๕ค^๕ล^๕อ^๕ง^๕ไป
 ค^๕ำ^๕ม^๕ห^๕ว^๕ำ^๕ ว^๕ง^๕เว^๕ย^๕น^๕เท^๕ย^๕น^๕ห^๕ัน^๕ก^๕ัน^๕ก^๕ำ^๕ง เป^๕น^๕ค^๕ู่^๕ค^๕ู่^๕อ^๕ย^๕ก^๕ล^๕าง
 อ^๕ัม^๕พ^๕ิ^๕ร ๑ & คำ ๑

บทที่ ๑๒ ร่องกลมข้าง

๑ เมื่อนั้นพระลักษณ ผู้ทรงศักดิ์เธอทรงศร ทั้ง
 พวกลาดกร คุราพ็อนบนเมฆา หมายถึงพระอินทร
 สุรอัศวรเธอหรรษา พิศเพลินเจริญตา ทั้งพลสวา
 วานรไพร ฯ ๔ คำ ฯ

บทที่ ๑๓ ร่องแมลงวันทอง

๑ เมื่อนั้น อินทรชิตยินดีจะมีไหน เห็นข้าศึกเสีย
 เเชิงละเลิงใจ พลาจจับศรไชยชั้นนขา พาดสายหมาย
 เขมันเช่นเขยว น้าวเหนยวด้วยกำลังอัสสา สังกัดลง
 ตรงพระลักษณอนุชา อสุราก็ลั่นไปทันใด ฯ ๔ คำ ฯ

บทที่ ๑๔ ร่องร้ายเร็ว

๑ ลูกศรกระจายทั้งสายฝน ต้องพวกลิงพลไม้
 ทนไต้ ต้องพระอนุชาเสนาใน สลบไปไม่เปนสม
 ประที ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๑๕ ร้องถึงโลด

๑ บัดนั้น หนอมาไม่ตอ้งครครี ยืนทยานกาล
 โกรธทั้งอัคคี ช้หน้าว่าเหวยสหัสไนย เหตุใดไปเข้า
 ข้างพวกยักษ์ มาแผลงผลาญพระลักษณให้ตกไยย
 กุระล้างชีวันให้ขรรโดย ให้สำใจอินทราใจอาธรรม
 ว่าพลางแผ่นไผนโจนทยาน ชนัคควาญทำยคชาอาสาัญ
 ง้างหักคอกชาเอรารวรรณ ชิงคนครคักก็มีขมวาน ฯ
 ๖ คำ ฯ

บทที่ ๑๖ ร้องถึงลาน

๑ เมื่อนั้น อินทรชิตฤทธิไกรใจหาญ ไม่หลัก
 หลบขบพันประจันบาน รอนราวญผัดผันทันท่วงที หัน
 เหยนเปลยนท่าง่าครจ้อง ตีตอ้งหนอมาชาญไชยศรี
 กระเด็นไปกบเคียรกริ สลบบพยอยู่กับทฤษฏนา ฯ
 ๕ คำ ฯ

บทที่ ๑๗ ร่องกราวรำ

๐ มีไชยไพรีพินาศสิ้น อสุรินสรวลสันต์หรรษา
 โยธิตมคเนเฮฮา คินเขาลงกาธานี ฯ ๒ คำ ฯ

บทมโหรีเรื่องอิเหนา

ตอนบวงสรวงวิไลศมาหรา

บทที่ ๑ เอกบท ร้องรับพิพาทย์

๑ เมื่อนั้น พระผู้ผ่านคาหาเขตรชัณท์ ครั้นรุ่งวาง
ล้างศรีระวีวรรณ จรรวีลมาสมรवारี ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๒ ลงสรงมอญ ร้องรับลูกคู่

๑ ทรงเครื่องประดับสำหรับกระษัตริย์ ล้วนวิเชียร
จำรัสรัศมี แล้วชวนโอรสราชบุตรี มเหสีโสภา
ยาใจ พร้อมพระสนมนางทั้งปวง คึงดาวล้อมดวง
แซไซ เสนาแห่แหนแน่นไป ภูวไนยเสด็จมายังศิริ ฯ
๕ คำ ฯ รุกรัน

บทที่ ๓ สามสี่ ร้องรับลูกคู่

๑ ครั้นถึงชงสถานเทพารักษ์ อินทรองฤทธิสถิต
คึกคึกเรอศรี เสด็จนั่งเหนืออาคันธรุจี ภูม็เคารพ
อภิวันท์ ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๔ สระบุหรง ร้องรับลูกคู่

๐ จึงจุดธูปเทียนทองขวงสรวง ขำขวงเทวราช
 ริงสรรงค์ ถวายเครื่องสังเวฬุกรรม ภูเขาดิน
 สุวรรณอำไพ ทั้งแพะแกะโคะทิงมะหิงษา สิ่งละพัน
 นานาน้อยใหญ่ แก่คำซึ่งขำขวงไว้ แล้วสั่งให้ประโคม
 ขนนวนันต์ ฯ ๔ คำ ฯ สาธุการ

บทที่ ๕ เสมอ ร้องเข้าเครื่องสาย

๐ เสรีแล้วเคารพอภิบาท ภูวนารถย่างเหยงผาย
 ฝน พร้อมฝูงอนงค์นางกำนัล มาหยุดยั้งสุวรรณพลับ
 พลา ฯ ๒ คำ ฯ วิว

บทที่ ๖ สิ้นวล ร้องเข้าบัพทย์

๐ บัดนั้น ฝ่ายพวกพนักงานถวนหน้า ครั้นจวน
 บังควรเวลา ก็เชิญเครื่องเนืองมาตามกัน ทั้งพระ
 สุพรรณภาชนะบรรจง ถวายองค์พระผู้ผ่านไอลสุวรรณย์

เครื่องเสวยกระษัตริย์ทั้งนั้น ทั้งรายเรียงกันเป็นหลักัน
มา ๗ & คำ ๗

บทที่ ๗ เพลงฉิ่ง ร้องรับบาทย์

๐ เมื่อนั้น พระองค์ทรงพิภพคานา จึงชวนโอรส
ราชันคทา เสวยโภชนาสาดี ๗ ๒ คำ ๗

บทที่ ๘ บำบัด ร้องรับบาทย์

๐ เมื่อนั้น ระตวรกาเกษมศรี เห็นโฉมระเด่น
บุตรี สมประทีปแก้วกันแคยัน เสวยพลาถคลงลมเคียว
แลเหลียวคูนางแล้วรับขวัญ เสนหาอวรณ์ผูกพัน
หมายมั่นกระห่มในวิญญา ๗ ๔ คำ ๗

บทที่ ๙ ทเลบัว ร้องรับบาทย์

๐ เมื่อนั้น ระเด่นมนตรีคิดฤษยา เห็นระตุดนาง
บุษยา พระกริ้วโกรธโกรธาตั้งเพลิงกัลป์ เขม้นค
จริกาแล้วคว่ากฤษ จะใคร่ผลาญชีวิตให้อาสน์ สุก

คิติกะรององค์พระทรงธรรม์ สู้สกอกอกถันโกธธา ๑
 ๔ คำ ๗ แผลงภูทอง

บทที่ ๑๐ ซ้ำ ร้องรับลูกคู่

๑ เมื่อนั้น พระองค์ทรงพิภพกาหา เสรีเสวย
 เอมไอศโภชนา จึงมีบัญชาตราสไป จงชวนกันขับรำ
 สำราญ ทำสการเทวาในป่าใหญ่ แก่คำซึ่งขำขวงไว้
 แก่เทพไทเทวา ๑ ๔ คำ ๗

บทที่ ๑๑ ร่าย ร้องรับลูกคู่

๑ เมื่อนั้น สหวานางขนิษฐา เข้าใจในที
 พระพิยา วันทาแลวลกชนขับพลัน ๑ ๒ คำ ๗

บทที่ ๑๒ ฝรั่งรำเท้า ร้องรับลูกคู่

๑ ยอกรชนประนมเหนือเกษ ไหว้ไทเทเวศร์
 รั้งสวรรค คักคสิททธิฤทธิไกรใครจะทัน ซึ่งรับพลักรรม
 ขำขวง องค์อสิญแดหวาราวฤทธิ สิ่งสถิตย์อยู่ใน

โคลหลวง เชิญดูขั้วร่ำทั้งปวง ที่ไต่บ่วงสรวง
ไว้เฉย ๆ & คำ ๆ แยกเจ้าเซ็น

บทที่ ๑๓ ร่าย ร้อยรับลูกคู่

๐ เมื่อนั้น ระเด่นมนตร์ศรีไส ขวยเขินสเห็น
ชายอรไทย ภูโนยขั้วเปรียบไปมา ๆ ๒ คำ ๆ

บทที่ ๑๔ ฝรั่งเดิม ร้อยรับลูกคู่

๐ ยอกรกิ้งเกล้าขังคม ของคับรมอสนัญแดหวา
ผู้ใดองอาจอหงกา จงจิตรฤชยาสาธารณ์ อันคง
คอกฟ้าสุมาลัย ของเราปลุกไว้ในสถาน มันไม่เกรง
ภักตร์จะหักราน จงสังหารอย่าไว้มันเฉย ๆ & คำ ๆ
แยกถอนสายบัว

บทที่ ๑๕ ร่าย ร้อยรับลูกคู่

๐ เมื่อนั้น ระตู่เคืองขุ่นหนหัน รู้เท่าอิเหนากุเรขัน
บังคมคัลแล้วขั้วร่ำไป ๆ ๒ คำ ๆ

บทที่ ๑๖ ฝรั่งจรรยา ร้องรับลูกคู่

๑ ยอกรชนเพียงศิโรเพศ ไหว้ไทเทเวศร์นอ
ใหญ่ อันมีทิพเนตรส่องไป อย่าได้เข้าด้วยคนร้าย จง
สังหารผลาญหมู่ฤษยา ให้ประจักษ์แก่ตาคนทั้งหลาย
ขามิได้ คิคคคคหยาบคาย ขอให้เสด็จสมหมายมาเอย ฯ
& คำ ฯ แหกขวา

บทที่ ๑๗ บันตลิ่งนอก ร้องรับบัพทย์

๑ เมื่อนั้น พระองค์ทรงพิภพตาหา เห็นองค์
อิเหนานักดา ชักเคื่องจรรกาธิบัติ จะให้ขั้วรับเรียงตัวไป
ก็จะไม่เป็นศุขเกษมศรี มีรูปที่ขั้วชาพาที งามเสด็จ
กลั้วพลั้วปลาปลัน ฯ & คำ ฯ ประถม

บทที่ ๑๘ เชิด ร้องรับบัพทย์

๑ เมื่อนั้น ระเด่นมนตรีเชิดฉิ่ง จึงชวนกระษัตริย์
ทั้งห้า นั้น เทวไปในอรัญญวิทยา ฯ ๒ คำ ฯ

บทที่ ๑๕ ชมดงใน ร่องรับลูกคู่

๑ พระพลางพิศพรพรรณรุกชาติ งอกงามเต็มรทาส
 ขนเนินผา ดอกผลพวงห้อยย้อยระย้า สุกณาจิกกิน
 แล้วบินพลาจ ลางต้นเอนชายปลายสยัค ทั้งไม้คัก
 ปลูกไว้ในกระถาง กอรวรรณเรียงเคียงทาง พยอม
 ยางสูงเยี่ยมเทียมคิริ ฯ & คำ ฯ

บทที่ ๒๐ ชมดงนอก ร่องรับลูกคู่

๑ งามดงอนงอมผาคีลาลาย เหลืองแดงตั้ง
 ระบายหลายสี ไตรภตรอกชอกถาวรชลธิ วาริชย์ชิม
 อยู่อัครา ที่ทางข้างเชิงกหนงนั้น ร่มรื่นพนพรรณ
 พฤษษา ภายใต้เตียนสอาดลาดคีลา เสด็จโดยมรคา
 คลาไคล ฯ & คำ ฯ พญาเกิน

บทที่ ๒๑ สรรเสริญพระบารมี